

teruggedrongen naar hun eigen landsgrenzen. De Chinezen hebben de Japanners nog weten op te houden aan de stad Taungoo, maar de Engelsen hebben na de val van Mandalay direct koers gezet naar de Indische grens. In het zuidwesten, in de regio van de Arakanen, hebben zich de hevigste veldslagen van heel de campagne in Birma zich afgespeeld. Na de eerste slag in de Arakanen hebben de geallieerden een lesje geleerd en begonnen de Indiërs zich te ontpoppen tot een heuse vechtmachine.

Naast de conventionele veldslagen bespreek ik ook de ietwat onorthodoxe operaties achter vijandelijke linies van zowel de Chindits als de Marauders, maar ook de infiltraties van de OSS en de SOE. Het grote keerpunt van de oorlog in Birma was de Slag van Kohima. In dit stadje, gelegen in de hooglanden van de Naga koppensnellers, is de Japanse opmars tot stilstand gekomen en kunnen we zeggen dat de oorlog beslecht is geweest op een ... tennisveld. De uitbraak te Imphal heeft de Japanners in het defensief gedreven en na de val van Meiktila kon de race naar Rangoon ingezet worden. Daarbij wordt een Belgisch-Congolees bataljon niet vergeten.

Hoofdstuk vijf kun je beschouwen als een annex van Birma, namelijk de strijd aan de Salween. Het was hier aan de Boze Rivier dat de Japanse opmars in Yunnan spaak liep en dat beide partijen gedurende twee jaar de kat uit de boom gekeken hebben. Dankzij Amerikaanse waarnemers, wiens geduld herhaaldelijk op de proef werd gesteld, hebben de Chinezen een formidabele strijdmacht op de been weten brengen die, na eindeloos getalm, er toch in geslaagd is om de Japanners het hoofd te bieden. De moeilijke relatie tussen de eeuwige azijnpijsser Joe Stilwell en Chiang Kai-shek komt aan bod, net als de incompetentie van de Chinese generaals die zich Dzyngis Khan waanden.

Betreffende de bronnen heb ik ervoor gekozen om deze te groeperen achteraan in het boek, om het overzicht te bewaren. Wanneer bepaalde bronnen zich tegenspreken, wordt dit vermeld. Wanneer het nodig werd geacht om een bron direct te vermelden, is deze in de tekst opgenomen.

Tenslotte wil ik benadrukken dat ik met dit boek niet over één nacht ijs ben gegaan en niet alleen maar de versie van de overwinnaars beschrijf. Toen tijdens de Covid-19 periode zowat heel de wereld was stilgevallen, had ik zeeën van tijd om aan mijn boek te werken, tijd die ik handig heb weten te gebruiken. Tijdens mijn urenlange zoektochten naar beschikbare bronnen ben ik gestuit op wat men de *'Japanese monographs'* noemt. Dit zijn een serie van monografieën opgeschreven door toenmalige Japanse officieren die de acties van hun strijdkrachten weergeven. De meeste van die series, zijn vertaald naar het Engels onder toezicht van de American Far East Command en

zijn in de periode 1955-60 volledig herzien en herschreven. Dankzij die studies kennen we de Japanse versie van de feiten en ze bevatten naast zeer accurate kaarten ook informatie van onschatbare waarde betreffende troepensterkte, gebruikt materieel, te volgen strategieën enz. Het spreekt voor zich dat bepaalde zaken die terug te vinden zijn in de monografieën met een kortje zout genomen moeten worden. Vooral in Birma en Nederlands-Indië werden sommige Japanse nederlagen wel eens gebagatelliseerd en werden aantallen betreffende gesneuvelde soldaten wel eens geminimaliseerd. Daarnaast heb ik ook veel te danken gehad aan de Thaise re-enactment groepen die mij van zeer gedetailleerde informatie hebben voorzien van de Frans-Siamese Oorlog van 1940-41. Tenslotte heeft ook de Tokyo University of Foreign Studies mij goed geholpen met info over de Japanse aanwezigheid in Indochina.

Veel leesplezier.

HOOFDSTUK 1: DE OPKOMST VAN JAPAN, MILITARISME EN FASCISME

1.1 Het land van de rijzende zon: een reus in wording

De situatie tot de Eerste Wereldoorlog

In 1854 kwam er door toedoen van de Amerikanen een einde aan tweehonderd jaar isolement van Japan. In dat jaar vond de Conventie van Kanagawa plaats, waarmee Japan zich openstelde voor het Westen. Onder de Japanse bevolking heerste de angst dat het land ten prooi zou vallen aan het opkomende westerse imperialisme en een kolonie zou worden van een of andere grootmacht. Intern kende het land dan ook grote problemen en de macht van de traditionele shogun was aan het afbrokkelen. In 1868 brak er een revolutie uit die het shogunaat afschafte en de macht van de keizer in ere herstelde. Tokio, het vroegere Edo, werd de nieuwe hoofdstad en er kwam een heel nieuw centraal nationaal bestuur waarbij vooral naar het westen gekeken werd. Het was de bedoeling dat het land zich zo snel mogelijk militair en economisch zou ontwikkelen. Er stonden grote veranderingen op til die van Japan in een mum van tijd een grootmacht zouden maken. Dat had echter veel invloed op de lokale bevolking, die de snelle veranderingen niet aankon, en er ontstond gemopper. De nieuwe regering duldde geen tegenstand en overal waar verzet de kop opstak, werd dat met geweld neergeslagen. Het

nieuwe leger, dat regelmatig Engelse, Franse, Amerikaanse en Duitse adviseurs over de vloer kreeg, begon indruk te maken.

Door de toenemende industrialisatie steeg ook de bevolking en Japan begon over zijn landsgrenzen heen naar grondstoffen te kijken. De keuze viel al gauw op het Koreaanse schiereiland, Mantsjoerije en Taiwan, maar daarvoor kwam het land in conflict te liggen met zijn machtige burens, China en Rusland. De eerste Sino-Japanse Oorlog (1894-95) draaide uit op een Japanse overwinning en een vernedering voor de Chinezen. Ook tegen Rusland (1904-05) werd een klinkende overwinning behaald en daarmee maakte Japan flink wat indruk op het westen. In 1902 werd een verdrag afgesloten met Engeland en daar maakte Japan tijdens de Eerste Wereldoorlog wat al te gretig gebruik van. Aangezien het land van de rijzende zon aan de kant van de geallieerden stond, zag het er geen graten in om de Duitse kolonies in China en elders in het oosten af te pakken. Tijdens het Verdrag van Versailles zette Japan in de Volkenbond en eiste het zich de gebieden rechtmatig toe.

Japan was nu uitgegroeid tot een wereldmacht, maar toch was niet alles roos en rijs. In eigen land vonden er in 1918 enorme opstanden plaats door de toenemende voedselprijzen, de zogenaamde Rijstrellen. De rellen toonden aan dat er een enorme kloof was ontstaan tussen de industriële groei en de erbarmelijke sociale omstandigheden, maar ook dat massabewegingen veel teweeg konden brengen. Daarnaast werd het land vernederd door Amerika en Engeland in de Volkenbond, omdat die de Japanse eis tot rassengelijkheid niet in het handvest wilden opnemen. Langzaam maar zeker verzuurden de relaties met de geallieerden. Na de Conferentie van Washington (1921-22) verloor Japan haar exclusieve rechten op het vasteland en werd haar tonnenmaat voor oorlogsschepen flink gereduceerd. Daarnaast volgden nog een paar andere verdragen die telkens in het nadeel van de Japanners uitdraaiden en stilaan geraakte de maat vol. Het land kon moeilijk appreciëren dat Engeland en Frankrijk het dagelijks bestuur van de Volkenbond uitmaakten, waardoor het zich op een zijspoor gezet voelde. In 1931, na de inval in Mantsjoerije, werd Japan veroordeeld door andere permanente leden en dat was de vonk die het kruitvat deed ontploffen: Japan stapte uit de Volkenbond.

Expansionisme, militarisme en de opkomst van het fascisme

In de jaren dertig was de bevolking van Japan opgelopen tot maar liefst zeventig miljoen inwoners en dit bracht enorme uitdagingen met zich mee. Deze bevolking leefde op een relatief kleine oppervlakte die vooral uit bergen bestond. Aangezien deze bergen geen grondstoffen opleverden, moesten die van ergens anders komen. Door een reeks van economische tegenvallers